

Samenvatting op hoofdlijnen

Heimiddag Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Groningen

1 september 2022

Aanwezig: Gert Engelkens (wethouder gemeente Oldambt), Bert Wierenga (wethouder gemeente Veendam), Harm-Jan Kuper (wethouder gemeente Westerwolde), Jaap Kuin (burgemeester gemeente Pekela), IJzebrand Rijzebol (gedeputeerde provincie Groningen), Pier Prins (wethouder gemeente Eemsdelta), Arjen Nolles (wethouder gemeente Het Hogeland), Hans Haze (wethouder gemeente Westerkwartier), Goedhart Borgesius (wethouder gemeente Stadskanaal), Nienke Baars (directeur ODG), Annet Busweiler (directiesecretaris ODG), Henk Jan Bolding (gast, burgemeester gemeente Het Hogeland, voormalig DB-lid)

Afwezig met bericht: Erik Drenth (wethouder gemeente Midden-Groningen), Mirjam Wijnja (wethouder gemeente Groningen)

Onder begeleiding van Henk Jan Bolding als voormalig lid van het DB is een gesprek gevoerd over de rollen en verantwoordelijkheden van het bestuur van de ODG.

De heer Bolding deelt de inzichten uit het rondje dat hij heeft gemaakt langs de leden van het vorige AB en zijn ervaringen als voormalig DB-lid.

- De dienst staat er. Er is veel waardering voor het functioneren van de dienst en van de directeur.
- Het bestuur moet staan voor de kwaliteit en de continuïteit. Daarnaast moet de onafhankelijkheid geborgd zijn. De dienst is onafhankelijk, maar onder politieke aansturing.
- De eindverantwoordelijkheid ligt bij het provinciale en gemeentelijke bestuur. De Commissie Van Aartsen heeft benoemd dat de onafhankelijkheid en robuustheid van omgevingsdiensten een aandachtspunt is. Er is een spanningsveld tussen landelijke ambities en regionale verantwoordelijkheid.
- Er zijn diverse opgaven. Er zijn veel ontwikkelingen bij bedrijven, bestuurlijk zijn er hoge ambities, en er is krapte op de arbeidsmarkt. Er moeten keuzes gemaakt worden, en er is bestuurlijk commitment nodig op de gemaakte keuzes. Het bestuur moet zorgen dat dit spanningsveld beheersbaar blijft.
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de instandhouding van de kwaliteit van de dienst. Dat staat soms op gespannen voet met de opgave van een college om de financiële druk op de gemeente hanteerbaar te maken. Als AB-lid ben je eigenaar en verantwoordelijk voor de dienst, als collegelid heb je te maken met de financiële druk en de gemeenteraad.

De bestuurders delen hun reflectie op de inleiding van de heer Bolding.

Financien en draagvlak

- Jaarlijkse presentaties van de dienst in raden en staten dragen bij aan begrip en draagvlak
- Het financieringsmodel maakt zaken veel inzichtelijker, er is een directe relatie tussen wat de opdrachtgever afneemt en de kosten. Dit draagt ook bij aan begrip en draagvlak.
- De onderlinge solidariteit die is getoond in het proces om tot het financieringsmodel te komen, was de sleutel en is door betrokkenen als heel prettig ervaren.

Takenpakket

- Bij calamiteiten kan de ODG specifieke expertise leveren, dat is een hele zichtbare meerwaarde. Dat dit geld kost is helder.
- Herkenbaarheid van de gemeente voor haar inwoners is een afweging voor een aantal deelnemers om bouwtaken niet in te brengen.

- Uniformiteit in takenpakketten kan de druk op de dienst verlichten.
- Mw. Baars licht toe dat de gemeenten Stadskanaal en Midden-Groningen de bouwtaken hebben ingebracht. Ook voor de drie provincies voert de ODG de bouwtaken uit. Als Midden-Groningen ervoor kiest de bouwtaken niet langer in te brengen dan kan de ODG ze ook niet meer voor de andere partijen uitvoeren. Midden-Groningen is op dit moment bezig met haar verkenning, september/oktober verwachten we besluitvorming aldaar.

Krapte op de arbeidsmarkt

- Er is veel druk op de medewerkers, er zijn eigenlijk te weinig mensen om het werk uit te voeren.
- Tegelijkertijd spelen er soms dossiers die veel inzet vragen, de LNG-terminal in de Eemshaven is daar een voorbeeld van. De financiering van dit soort dossiers hoort bij het betreffende bevoegd gezag.
- De kwaliteit van de dienst is verbeterd, het is nu de kunst om het op niveau te houden. Er is een strategie nodig voor de lange termijn.

Governance en samenwerking AB-DB

Burgemeester Bolding deelt de belangrijkste punten uit het rondje langs voormalig AB-leden.

- Er is waardering voor hoe het gaat: de dienst stelt de bestuurders in staat om hun verantwoordelijkheid te dragen.
- Een aandachtspunt is de omvang van de stukkenstroom, er is behoefte aan opleggers waarmee de kern van een voorstel snel helder is voor bestuurders en hun ondersteuning.
- Er is behoefte aan voldoende ruimte om indien gewenst ook binnen het eigen college te kunnen afstemmen.
- Het DB bestond de afgelopen bestuursperiode uit vijf personen, op een totaal van elf AB-leden.
- Dhr. Bolding suggereert een alternatieve structuur, met een klein DB (minimaal drie leden) als een soort agendacommissie, waarbij het werk kan worden verdeeld over AB-leden of werkgroepen.

De bestuurders kunnen zich vinden in de suggestie van een kleiner DB.

- Ten aanzien van de suggestie van werkgroepen geeft mw. Baars aan dat dit mogelijk een relatief grote belasting vormt voor zowel de bestuurders als voor de ambtelijke ondersteuning vanuit de dienst. Mw. Baars stelt voor om te werken met portefeuillehouders in het AB, die op gezette tijden aanschuiven bij het DB. Mogelijke portefeuilles zijn de Omgevingswet en de arbeidsmarkt.
- De Veiligheidsregio werkt met commissies en dat werkt goed, is de ervaring.
- Dhr. Rijzebol sluit zich aan bij de suggestie om te werken met portefeuillehouders. De portefeuillehouder wordt ambtelijk ondersteund en kan zich omringen met één à twee collega's.

Conclusie: eea wordt verwerkt in een voorstel aan het Algemeen Bestuur.

Landelijke ontwikkelingen

- Mw. Baars benoemt dat landelijke ontwikkelingen effect hebben op de dienst. Zo komt er bijvoorbeeld rechtstreekse financiering van energietoezicht door de omgevingsdiensten vanuit het Rijk. Dhr. Bolding benoemt dat het bestuur daarmee zeggenschap verliest, hier vindt enige discussie over plaats tussen de aanwezigen.
- Om invulling te geven aan de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen is een Interbestuurlijk Programma opgezet. Mw. Baars benoemt dat VNG, IPO, het ministerie en omgevingsdiensten met

elkaar aan tafel zitten voor dit programma. De activiteiten die hieruit voortkomen vragen ook inzet van individuele omgevingsdiensten. Niet alle pijnpunten die de Commissie van Aartsen benoemde, zijn in Groningen aan de orde.

Arbeidsmarktbeleid

- Mw. Baars licht toe dat de ODG samenwerkt met de andere noordelijke omgevingsdiensten in het opzetten van een arbeidsmarktcampagne en werving.
- Om bestaande medewerkers vast te houden zet de ODG sterk in op binding. Bijvoorbeeld via de jaarlijkse dag voor medewerkers, een zeswekelijkse tv-uitzending voor medewerkers.
- Reiskosten is ook een thema. Andere omgevingsdiensten geven een kilometervergoeding, de ODG biedt alleen de uitruil van reiskosten.
- Het bestuur benoemt het belang van een aantrekkelijk werkgever zijn. Doorgroeimogelijkheden kunnen ook een belangrijk thema zijn voor medewerkers. Wellicht is er meer mogelijk om uit te wisselen tussen de OD en gemeentes.

Wat verder ter tafel komt

- Dhr. Kuin benoemt dat zijn plaatsvervanger Lex Kupers mogelijk een aantal AB-vergaderingen zal bijwonen vanwege andere verplichtingen op de vrijdagochtend. Dhr. Prins noemt dat dit ook voor hem een aandachtspunt is. Afgesproken wordt dit jaar vast te houden aan de vastgelegde vergadermomenten, en hiernaar te kijken voor het vergaderschema van volgend jaar.
- Mw. Baars benoemt dat binnen de gemeentes de AB-leden meestal geadviseerd worden door de regisseurs (ambtelijk opdrachtgevers). We zien steeds vaker dat ook de controllers een rol spelen in de advisering op eigenaarsgebied, de dienst organiseert ook periodiek een controllersoverleg.